

DOĞUM EYLEMİNDEKİ ERKEK KIZ KARDEŞ ENSEST OLGUSUNA ADLİ YÖNDEN YAKLAŞIM

M. Nabi KANTARCI¹, Eyüp KANDEMİR¹, Sefer BİLGİ²

¹ İstanbul Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Bahçelievler, İstanbul

² Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, İstanbul

ÖZET

Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayan erkek ve kız kardeş arasında geçen ensest olgusu değerlendirildi. Ensest mağduru kız çocuğun kendisi için de sürpriz olan doğum eyleminde Uzman doktor muayene yaptıktan sonra kendisinin evli olup olmadığını sormuş, mağdurun bekar olduğunu öğrenince yakınlarını odadan dışarı çıkarmış, polisi aramış, polis gelene kadar mağduru dışarı çıkarmamış daha sonra normal spontan vajinal yoldan 2200 gr miadında kız çocuk doğurtmuş, daha sonra da mağduru ve bebeği polise teslim etmiştir. Polis ise mağduru ve bebeği koruma altına almıştır. Olgumuzda bildiri yapan uzman hekim ilk aşamada vakanın adli olup olmadığını değerlendirmiş, adli vaka olduğu için TCK (Türk Ceza Kanunu) 280. Maddesine göre kolluk kuvvetine gerekli bildiri yapmıştır. TCK'nın 136. ve 137. Maddeleri'ni dikkate alarak mağdur yakınlarına bildirim yapmamış ve mağdurun olası töre cinayetine kurban gitmesine engel olmuştur.

Anahtar kelimeler: adli olgu, doğum, ensest, sır saklama

Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği Dergisi, (J Turk Soc Obstet Gynecol), 2012; Cilt: 9, Sayı: 4, Sayfa: 231- 4

A CASE REPORT ON INCEST RELATIONSHIP BETWEEN BROTHERS AND SISTERS ON BIRTH LABOR FROM A JUDICIAL APPROACH

SUMMARY

The incest case between brothers and sisters living in Eastern Anatolian Region was evaluated. In the labor, which was a total surprise for the incest victim female child herself, after examining the child, the specialist asked her if she was married or not. When he realized that the victim was maiden, he cleared the family out of the room and called the police. Until the police showed up, he didn't let the victim out and after the arrival of the police he delivered the 2200 gr. weighing baby from a normal spontaneous vaginal birth. After all these, the specialist turned the victim and the baby to the police. The police took the victim and the baby under protection. In our case the specialist who posted a notice, in the first stage has evaluated if the case was judicial or not. Then, because this was a judicial case, according to the 280th Article of TPC (Turkish Penal Code) he made the necessary notice to the police forces. By considering the 136th and 137th Articles of TPC, he didn't inform the families of the victim and prevented the child from a potential honor killing.

Key words: delivery, forensic case, incest, secrecy

Journal of Turkish Society of Obstetrics and Gynecology, (J Turk Soc Obstet Gynecol), 2012; Vol: 9, Issue: 4, Pages: 231- 4

Yazışma adresi: Uzm. Dr. Nabi Muhammed Kantarcı. Çobançeşme mh. Sanayi cad. Kırmızı sok. no: 1, Bahçelievler, İstanbul

Tel.: (506) 234 51 34

e-posta: mnkantarci@gmail.com

Alındığı tarih: 01.03.2012, revizyon sonrası alınma: 01.03.2012, kabul tarihi: 14.06.2012, online yayım tarihi: 15.06.2012

GİRİŞ

Doğu Anadolu Bölgesi'nde Ağrı İli'nde yaşayan erkek ve kız kardeş arasında geçen ensest olgusu değerlendirildi. Ağrı İli Sosyo-ekonomik bakımdan Türkiye'nin en geri kalmış illerinden biridir⁽¹⁾. Evlilik dışı ilişkilerin bizzat ailenin diğer üyeleri tarafından ölümle cezalandırılmasını emreden örf ve adetlerin aşiret kurallarının devam ettiği bir ildir⁽²⁾.

Ensest; ebeveynler ve çocuklar, her dereceden torunlar, erkek ve kız kardeşler, amcalar, dayılar ve teyzeler ile yeğenleri arasında olan yasal veya yasa dışı cinsel ilişkide bulunmaktır⁽³⁾. Ensest; erkek ve kadınlarda güvensizliğe, kendilerine olan saygılarında azalmaya, cinsel yanıtta bozukluklara vs. neden olmaktadır⁽⁴⁾. Ensest neticesinde doğan çocuklarda otozomal resesif geçen bazı bozukluklar başta olmak üzere genetik geçiş gösteren hastalıklarda artmış bir risk bulunmaktadır⁽⁵⁾.

Sağlık çalışanları öğrendikleri veya tanık oldukları suçları bildirmekle yükümlüdürler. 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 158. Maddesi'ne göre; suçla ilişkin ihbar ve şikayetin Cumhuriyet Başsavcılığı'na veya kolluk makamlarına yapılabileceği, ihbar veya şikayetin yazılı veya tutanağa geçirilmek üzere sözlü olarak yapılabileceğinden bahsedilmiştir. Türk Ceza Kanunu'nun 280. Maddesi'ne göre; görevini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirtiyile karşılaşmasına rağmen durumu yetkili makamlara bildirmeyen veya bu hususta gecikme gösteren sağlık mesleği mensubu bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Sağlık mesleği mensubu deyiminden tabip, diş tabibi, eczacı, ebe, hemşire ve sağlık hizmeti veren diğer kişiler anlaşılmaktadır. Bununla birlikte adli vakalar, bulaşıcı hastalıklar vs dışında sağlık çalışanlarının hastalara ait özel bilgileri saklı tutmaları gerekmektedir. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 136. Maddesi'ne göre; kişisel verileri hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişinin bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmasından bahsedilmektedir. 137. Maddede ise; kamu görevlisi tarafından ve görevinin verdiği yetkiyi kötüye kullanmak suretiyle veya belli bir meslek ve sanatın sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle suçu işlenmesi halinde verilecek cezanın yarı oranında artırılacağından bahsedilmektedir. Bizim çalışmamızda ensest mağduru adli vaka olduğu için kolluk kuvvetine gerekli bildirim yapılmakla birlikte, TCK'nın 136. ve

137. Maddeleri'ne uygun olarak ta mağdur yakınlarına bildirim yapılmamıştır.

Olgu

Olgumuz mağdurun bilgilendirilmiş oluru ve etik kurul onayı alınarak hazırlanmıştır. Ağrı'ya bağlı ilçe merkezinde yaşayan, ev işleriyle uğraşan 17 yaşında mağdur değerlendirildi. Yapılan psikiyatrik muayenesinde saldırıya bağlı post travmatik stres bozukluğu dışında herhangi bir akıl hastalığı ve zeka geriliği tespit edilmedi. Mağdur yaklaşık 9 ay önce evde kimsenin olmadığı bir anda kendisinden büyük erkek kardeşinin cinsel saldırısına uğradığı ve öldürülme korkusundan dolayı bu durumu kimseyle paylaşmadığını belirtti. Yaklaşık 5 gün kadar önce gece boyunca sancı çektiği, vajinal kanaması olduğu, sabah olunca acil servise gittiği, orada ağrı kesici iğne yaptıkları, doktorun ağrı kesici hap reçete edip evine gönderdiği, evde bu haptan bir kere içtiği ancak sancısı arttığı için anne, baba ve abisi ile birlikte hastanede kadın hastalıkları uzmanına gittiklerini belirtti. Uzman doktorun muayene yaptıktan sonra kendisinin evli olup olmadığını sorduğu, bekar olduğunu söyleyince de yakınlarını odadan dışarı çıkardığı, polisi aradığı, polis gelene kadar kendisini dışarı çıkarmadığı, hamile olduğunu söylediği ve daha sonra normal spontan vajinal yoldan 2200 gr miadında kız çocuk doğurduğu, kendisini ve bebeği polise teslim ettiği, polisin kendisini ve bebeği koruma altına altına aldığı, abisini tutukladıktan sonra da ailesine polis tarafından ayrıntılı bilgi verildiğini belirtti. Saldırıdan sonra hamile olduğunu anlayamadığı, hamilelerin adetten kesildiğini bilmediği, okulda bunu öğretmediklerini ve daha önce hamile birini takip etme şansına sahip olmadığını belirtti. Karnının da fazla büyümediğini, normal kilo artışı gibi algıladığını, zaten ara sıra eskiden de midesinin bulandığını ve kilo aldığını belirtti. Dolayısıyla bu nedenden dolayı hamile olduğunu anlayamadığını, zaten anlamış olsa ailesi ile birlikte doktora gitmeyeceğini belirtti.

TARTIŞMA

Olgumuzda bildirim yapan uzman hekim ilk aşamada vakanın adli olup olmadığını değerlendirmiştir. Evlilik dışı istemsiz ilişkiden hamile kalan olgular adli vaka olarak değerlendirilmektedir⁽⁶⁾.

Olgumuza acil serviste yanlış tanı konulduğundan

dolayı "adli süreç" Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı tarafından başlatılmıştır. Yolga Tahiroğlu ve arkadaşları tarafından adli sürecin hekim tarafından başlatıldığı olgularla ilgili çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaya göre olguların %81,3 (n=13)'ünün cinsel istismara maruz kaldığı ve bunların koruma altına alındığı belirtilmiştir. Bizim olgumuzda da Uzman Hekim'in bildirim neticesinde mağdur koruma altına alınmıştır⁽⁷⁾.

Namus cinayetleri; kültürel olarak onay gören geleneği bozan aile bireylerine ve özellikle kadınlara yönelik bir şiddet eylemidir⁽⁸⁾. TCK'nın 82. Maddesi'ne göre töre saikiyle bir insanı kasten öldüren kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır. Olgumuz cinsel yönden mağdur olduğu gibi olay açığa çıktığı taktirde ciddi manada öldürüleceğini düşünmektedir. Daha önceki çalışmalarda ensest mağdurlarının önemli bir kısmında zeka geriliği olduğundan bahsedilmekle birlikte bizim olgumuzda herhangi bir zeka geriliği bulunmamaktadır. Olayı gizli tutmasının nedeni öldürülme korkusudur⁽⁹⁾. İhbarı yapan uzman hekimin mağdurun ailesini muayenehaneden çıkarması ve mağdurun polis vasıtasıyla koruma altına alınmasını sağlaması oldukça kritik bir karar ve davranış modeli olmuştur. Uzman hekim bulunduğu coğrafya itibarıyla yapacağı dikkatsizce bir davranışın mağdurun ölümüyle sonuçlanacağını tahmin etmektedir⁽¹⁰⁾. Başka bir deyişle cinsel saldırıyı ailenin duyması halinde mağdurun öldürüleceğini öngörebilmektedir. TCK'nın 85. Maddesi'ne göre; taksirle bir insanın ölümüne neden olan kişi iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Uzman hekimin sorumsuzca davranıp mağdur yakınlarına bildirim yaptığını ve dolayısıyla onların da mağduru öldürdüğünü düşünecek olursak; bu durumda hekimin davranışı ile öldürme eylemi arasında nedensellik bağı olup olması ve TCK'nın 85. Maddesi'ne göre ele alınıp alınmaması tartışma konusudur.

Hastalarına ait sırları ifşa eden sağlık çalışanları 765 Sayılı TCK'nın 198.Maddesi'ne göre yargılanırlardı. Hayrunnisa Özdemir 5237 Sayılı TCK'da eski 198. Maddeyi karşılayan bir hüküm olmadığını belirtmektedir. Bu konuda İlk bakışta TCK 257. Maddesinin (TCK'nın 257. Maddesi'ne göre; Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir kazanç sağlayan kamu görevlisi

bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. TCK'nın 258. Maddesi'ne göre ise; görevi nedeniyle kendisine verilen veya aynı nedenle bilgi edindiği ve gizli kalması gereken belgeleri, kararları ve emirleri ve diğer tebligatı açıklayan veya yayınlayan veya ne suretle olursa olsun başkalarının bilgi edinmesini kolaylaştıran kamu görevlisine bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir.) uygun gibi görüldüğünü ancak TCK 136 ve 137. Maddelerin daha müsait olduğunu belirtmektedir. Ayrıca özellikle sağlık hizmetinin ücret karşılığı mal ve hizmet piyasasına sunulması hasta-hekim ilişkisinde Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un uygulanabileceği dolayısıyla TCK 239. Maddesi (Sifat veya görevi meslek veya sanatı gereği vakıf olduğu ticari sır bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgeleri yetkisiz kişilere veren veya ifşa eden kişi şikayet üzerine bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.) kapsamında değerlendirilebileceğini belirtmiştir⁽¹¹⁾.

Bir boşanma davasında 765 Sayılı TCK yürürlükte iken kadın hastasına ait sağlık bilgilerini duruşma salonunda açıklayan ve bu nedenle erkeğin lehine sonuçlanan mahkemede psikiyatri uzmanına 198. Maddeye göre dava açılmış ve bu maddeye göre hüküm giymiştir. 765 Sayılı TCK 198. Maddesi'ne göre; Bir kimse resmi mevki veya sıfatı veya meslek ve sanatı icabı olarak ifşasında zarar melhuz olan bir sırta vakıf olup ta meşru bir sebebe müstenit olmaksızın o sırı ifşa ederse üç aya kadar hapis ve elli liraya kadar ağır cezayı nakdiye mahkum olur. Eğer zarar vakı olmuş ise cezayı nakdi elli liradan az olmaz. Sonuç olarak; söz konusu bu eski kanun maddesinin 5237 Sayılı TCK'da ki karşılığı "Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme" başlığı altında yukarıda bahsi geçen 136 ve 137. Maddede değerlendirilmiştir⁽¹²⁾.

KAYNAKLAR

1. Göçer K, Çıracı H. Türkiye'de kentlerin sosyal ve ekonomik göstergeleri arasındaki ilişki [The relation between social and economical indicators of the cities in Turkey]. itüdergisi/a mimarlık, planlama, tasarım. 2003; 2(1): 3- 14.
2. Akın A. Toplumsal cinsiyet (Gender) ayrımcılığı ve sağlık [Gender discrimination and health]. Toplum Hekimliği Bülteni.2007; 26(2): 1- 9.
3. Sagarin E. Incest: Problems of definition and frequency.

- Journal of Sex Research. 1977; 13(2): 126- 35.
4. Marisa L. Effects of older brother -younger sister incest.A study of the dynamics of 17 cases. 1992; 16(3): 409- 21.
 5. Baird PA, McGillivray B. Children of incest. The Journal of Pediatrics.1982; 101(5): 854- 7.
 6. Koç S, Can M. Birinci Basamakta Adli Tıp 2. Baskı. Tuğcu H. Acil olgularda hekim sorumluluğu. 4. Adli nitelik taşıyan olguların bildirim. Türk Tabipler Birliği -İstanbul Tabip Odası-Mart-2011. Golden Print. İstanbul. ISBN: 978-605-5867-33-1. P176-177.
 7. Yolga Tahiroğlu A, Avcı A, Çekin N. Çocuk İstismarı, ruh sağlığı ve adli bildirim zorunluluğu [Child abuse, mental health, mandatory reporting law]. Anadolu Psikiyatri Dergisi.2008; 9: 1- 7.
 8. Kocacık F. Şiddet olgusu üzerine [On violence]. CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 2001; 2(1): 1- 7.
 9. Saygılı S, Gönenli S. Aynı ailede görülen çoklu ensest [Multipl incest cose in a family]. Düşünen Adam. 2008; 21(1-4): 32- 37.
 10. Bilgili N, Vural G. Kadına yönelik şiddetin en ağır biçimi: Namus cinayetleri [The heaviest way of violence against women: Honor killings]. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2011; 14(1): 66- 72.
 11. Özdemir H. Hadım etme ve hekimin sır saklama yükümlülüğü [Castration and privacy obligation of the physician] Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 2010; 14(1): 125- 64.
 12. Günerli A. Anestezi uzmanlarının mesleki ve hukuki sorumlulukları, yasal hükümler, ilgili yasa ve yönetmelikler [Professional and legal responsibilities of anaesthesiologists. Legal decrees, relevant legislation and bylaws] J Turk Anaesth Int Care. 2009; 37(6): 333- 49.